

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) ในรายวิชาการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้สรุปอภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ 3 ประเด็น ดังนี้ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับ A จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 28.33 ในระดับ B+ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ในระดับ B จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ในระดับ C+ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 และอยู่ในระดับ C จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.67 (2) การประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะการเห็นอกเห็นใจ และการเป็นพลเมืองดี (Compassion) มีค่าเฉลี่ย 4.67 ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.00 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Skills) มีค่าเฉลี่ย 4.09 ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 81.80 และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีค่าเฉลี่ยที่ต่างกันมากที่สุด คือทักษะด้าน สื่อ เทคโนโลยีและสารสนเทศ (ICT Literacy skills) มีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกัน คือ 0.73 (3) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active learning ในรายวิชาการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย รูปแบบที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) มีค่าเฉลี่ย 4.58 ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.60 และการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active learning ที่นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ รูปแบบการเรียนรู้โดยการสืบค้น (Inquiry-Based Learning) มีค่าเฉลี่ย 4.41 ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 88.20 และประเด็นที่นักศึกษาแสดงข้อคิดเห็นมากที่สุด คือ นักศึกษาได้จัดทำโครงการบริการวิชาการในสถานศึกษาและชุมชน การจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาเป็นการ

สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงส่งเสริมความกล้าแสดงออกและได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างแท้จริงมีค่าความถี่ 49 คน ร้อยละ 81.67 การเรียนรู้ในห้องเรียนในสถานศึกษา และชุมชนเป็นการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการนำไปใช้ในวิชาชีพครูได้จริง มีค่าความถี่ 48 คน ร้อยละ 80.00 และการจัดทำโครงการบริการวิชาการในสถานศึกษาและชุมชน เป็นกิจกรรมที่ดี ฝึกกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน มีการวางแผน การทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีค่าความถี่ 42 คน ร้อยละ 70.00

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนานักวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียนนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการพัฒนาการทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการ 4 พันธกิจของมหาวิทยาลัย อันประกอบด้วย 1)ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านวิจัย 3)ด้านบริการวิชาการ และ 3) ศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) ฉบับปรับปรุง ปี 2560 และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชโองบาย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประกอบกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในโลกปัจจุบัน ภายใต้กรอบคิดที่สำคัญ คือ การมุ่งพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็น “มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่มีวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมุ่งหวังให้ ประเทศไทยก้าวข้าม Middle Income Trap พัฒนาการเรียนรู้และคุณธรรม มุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และเด็กไทยมีทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 คือ 3Rs+8Cs และกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ฯลฯ ในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็น “สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” โดยมีการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยทั้งนี้เพื่อให้มีความกระชับ แต่ครอบคลุมภารกิจของมหาวิทยาลัยในทุกๆ ด้าน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชโองบาย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตและพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย

2. ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) จำนวน 5 รูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) 2) รูปแบบการเรียนรู้โดยการสืบค้น (Inquiry-Based Learning) 3) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning) 4) รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด (Thinking Based Learning) และ 5) รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ข้อค้นพบจากการวิจัย ปรากฏว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อ รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) มีค่าเฉลี่ย 4.58 และคิดเป็นร้อยละ 91.60 กิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ นักศึกษามากที่สุดคือ การจัดทำโครงการบริการวิชาการในสถานศึกษาและชุมชนที่เสริมสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าและเป็นประสบการณ์ตรงที่ฝึกทักษะการแก้ปัญหา และกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ญัฐวุฒิ ทรัพย์อุปลัมภ์ (2553) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ (Active Learning) หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) นักศึกษาจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า และทำความเข้าใจเนื้อหามาก่อน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม และมีอาจารย์ผู้สอนคอยเป็นผู้แนะนำ จึงทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ซึ่งงานวิจัยของ เดชदनัย จุ้ยชุม (2558) ได้ข้อค้นพบจากวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการคิดของ นักศึกษาในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ หลังการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) นักศึกษามีพฤติกรรมทางเรียนดีขึ้นทั้งในด้านการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกเพื่อสะท้อนความคิด นอกจากนี้ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอีกด้วยและมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) อยู่ในระดับดีมาก

3. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดขึ้นกับ นักศึกษา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จำนวน 6 ทักษะ ดังนี้

- 1) ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaborative Skills) 2) ทักษะการสื่อสาร (Communicative skills)
- 3) ทักษะด้าน สื่อ เทคโนโลยีและสารสนเทศ (ICT Literacy skills) 4) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Skills) 5) ทักษะการคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Skills) และ 6) ทักษะการเห็นอกเห็นใจ และการเป็นพลเมืองดี(Compassion) ผลวิจัยพบว่า การประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะการเห็นอกเห็นใจ และการเป็นพลเมืองดี (Compassion) มีค่าเฉลี่ย 4.67 คิดเป็นร้อยละ 92.0 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Skills) มีค่าเฉลี่ย 4.09 คิดเป็นร้อยละ 81.8 ซึ่งผลงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในรายวิชาเคมีอินทรีย์และปฏิบัติการ 2 ของขวัญดาว แจ่มแจ่ม (2558) พบว่า ผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนทุกคน และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก ด้านค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด คือ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเชิงบวก และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนประเด็นที่มีค่าน้อย คือ ผู้เรียนสามารถวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนในยุคการศึกษาไทย 4.0 ควรเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นนวัตกรรมการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่ทำการวิจัยในครั้งนี้มีเพียง 5 รูปแบบ ควรมีการใช้รูปแบบการวิจัยบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยอย่างแท้จริง
2. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะสำคัญอย่างยิ่งในยุคของการศึกษาไทย 4.0 ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนาเป็นนวัตกรรมการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการทักษะการคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)